

הצעה לפרויקט 'שווה לכולם' - שילוב ונגישות כהשקפת עולם

חינוך לנגישות- בית ספר יסודי

מצ"ב פירוט התוכנית 'שווה לכולם' המותאמת לבתי ספר משולבים וכוללת הכשרת סגל מקצועי ואת התוכנית א' ב' של נגישות, שפועלת כ- 3 שנים במערכת החינוך, בבתי ספר יסודיים.

רקע

עמותת נגישות ישראל פועלת מעל עשור לקידום הנגישות ולשילובם בחברה, של אנשים עם מוגבלות- לחיים של שוויון, כבוד ומקסימום עצמאות.

בארץ ישנם כ- 1,600,000 אנשים עם מוגבלות, כ- 9% - 15% עם מוגבלות קשה - מוגבלות בראייה, שמיעה, ניידות, נפש ומוגבלות קוגניטיבית.

הגישה הרווחת בחברה כלפי אנשים עם מוגבלות הינה גישה שלילית במהותה. ככלל היא אינה מקבלת אנשים עם מוגבלות, ומתוך כך הופכת אותם לקבוצת מיעוט.

אנו מאמינים שהדרך האפקטיבית ביותר לחולל את השינוי הינה באמצעות תהליכי חינוך והגברת מודעות לנושא הנגישות בקרב בני הנוער. מניסיונו שילוב של התנסות חווייתית, בה כל אדם מתנסה בהתמודדות עם מגבלה, והיכרות עם אנשים עם מוגבלות המאפשרים הצצה לחייהם, כולל הקשיים, האתגרים והניצחונות שהם חווים ביום יום – ממחיש בצורה הברורה ביותר את המגבלות איתה מתמודד אדם עם מוגבלות ומסייעת רבות לשבירת קיר הזכוכית והטמעת החשיבות שבקבלת השונה בחברה. אנו רואים בשטח כי לנוער שנחשף לנושא ולקח על עצמו גם לפעול לקידום מטרות אלה, תפקיד חשוב ביצירת אותו שינוי לו אנו מייחלים בחברה הישראלית.

מטרת הפרויקט

- ☛ סיוע בשילוב מוצלח של ילדים עם מוגבלות בבתי ספר.
- ☛ יצירת שינוי הדעות הקדומות, הסטיגמות והיחס כלפי אנשים עם מוגבלות.
- ☛ יצירת מודעות ומתן כלים לקבלת השונה (תלמידים משולבים).
- ☛ יצירת מודעות והבנה לנושא הנגישות וחשיבותו.
- ☛ קידום הצלחת השילוב במערכת החינוך.
- ☛ מתן כלים ליישום שילוב תלמידים עם מוגבלות במוסדות החינוך.

קהל מטרה

- ✚ תלמידים משולבים במוסדות החינוך.
- ✚ משפחות התלמידים.
- ✚ צוות מקצועי- מורים ומנהלים.
- ✚ כלל התלמידים בשכבת גיל אחת בבית הספר היסודי בו הילד משולב.

התוכנית כוללת את החלקים הבאים:

✚ סיור ומפגש שילוב מקדים

1. סיור מקדים עם אחד מאנשי הצוות מהמוסד החינוכי, שמטרתו בחינת הנגישות בבית הספר ואופן הכנת הקרקע לתלמידים המשולבים, הן מבחינה פדגוגית והן מבחינת מטווה השטח. מתוך הסיור יילקחו דוגמאות קונקרטיות שישולבו בהדרכת המורים והסגל בהמשך.
 2. מפגש הכנה עם יועצת השכבה ומחנכות הכיתות המשלבות- היכרות לעומק והבנה של האספקטים השונים שדרכם מתבצע השילוב בבית הספר, מיהם הילדים המשולבים, כיצד הצוות החינוכי והתלמידים מיישמים את השילוב הלכה למעשה, קשיים, צרכים והצלחות שעולים מהשילוב. במהלך המפגש יוצג הפרויקט על חלקיו השונים ויתקיים שיח לצורך התאמה ואדפטציה של אלמנטים מהתכנית לאופיו המשלב של בית הספר.
- למפגש זה תינתן אפשרות לצירוף של הילדים המשולבים והוריהם וזאת בהתאם לשיקול דעתה של היועצת/המנהלת, זאת על מנת לאפשר להם להיחשף לתכני הפרויקט מבעוד מועד ולהעלות נקודות הכוונה מנקודת מבטם.

✚ הדרכת חדר מורים חווייתית

- הדרכת חדר המורים תכלול הרצאת נגישות וארוחת חושים חווייתית שבמהלכה יחוו המשתתפים 'מהי המשמעות להיות עם מוגבלות'. בכל מנה יילקח מהמשתתפים חוש אחר (ראייה, שמיעה ומוטוריקה עדינה) והם יאלצו להתמודד עם הארוחה כשהם חווים מוגבלויות שונות. את החוויה הקולינארית יובילו מדריכים עם מוגבלות שיחשפו בפני המשתתפים את עולמם האישי – הקשיים, ההצלחות ומהו שילוב עבורם. במהלך הארוחה ייחשפו המשתתפים גם למושגי יסוד מעולם הנגישות וטיפים ליצירת סביבה משלבת חינוכית.
- באחריות בית הספר לספק את הארוחה והציוד הנלווה לכך בהתאם לדרישות העמותה.

✚ א' ב' של נגישות

תכנית חווייתית אשר תועבר לשכבה הנבחרת והמשלבת (עד 100 תלמידים).

מטרת הפרויקט

- ✚ שונות ודמיון- היכרות מעמיקה עם המושג "שונות" ו"דמיון" – שוני יכול להתבטא באופן חיצוני ובאופן פנימי, עם זאת השוני בינינו אינו מעיד על יכולתנו להתחבר יחד ולעבוד יחדיו כאחד.
- ✚ עזרה לזולת- היכרות מעמיקה עם המושג "עזרה לזולת"- בחינת סיטואציות חברתיות ומציאת דרכים אופטימאליות להתמודדות.

- ✚ **חזקות וחולשות** - ראיית עצמי והאחר והתודעות לחזקות ולחולשות הקיימות בנו ובזולת- נפעל מתוך החזקות שלנו ונסייע לאחר בחולשותיו.
- ✚ **שבירת "קיר הזכוכית"** - שבירת "הסטיגמות" הקיימות לגבי סוגי המוגבלויות השונות והיכרות מעמיקה עם מהותה של כל מוגבלות.
- ✚ **"עד שלא תחוה לא תבין"** - שילוב בין מידע אינפורמטיבי לפעילויות חווייתיות בהעברת התכנים.
- ✚ **הנעה לפעולה** - כיצד אנחנו יכולים לייצר נגישות ושילוב אמיתי בסביבתנו.

תוכן הפרויקט

1. **מערך המועבר בכיתות, בשני שיעורים פעילים רצופים (שעה וחצי סה"כ).**
 - ✚ השיעור הראשון יתמקד בהיכרות עם המושג דמיון ושונות על פניה השונים. נעבור משונות פיזית, לשונות באישיות ולבסוף ניגע בשונות שהינה מוגבלות מהותית בהתנהלות היומיומית.
 - ✚ השיעור השני יתמקד במושג "עזרת לזולת" - החל מהתמודדות עם סיטואציות ובחירה בהתנהלות המתאימה והראויה לאותה סיטואציה ועד התמודדות עם סיטואציות יותר משמעותיות כמו המפגש עם אדם עם מוגבלות.
2. **שיעור העשרה- להמשך עבודה כיתתית עם המחנכת.**
 - ✚ השיעור כולל המשך עבודה בנושא דרך סיפור ילדים, המסכם את עיקרי הפעילות.
 - ✚ התלמידים עם המחנכת יעברו הכנה ובניית שאלון לפני הפנינג הסיום.
3. **הפנינג סיום - הפנינג תחנות בו נחשפים התלמידים למוגבלויות השונות (מוגבלות בראייה, שמיעה וניידות)- בכל תחנה יכירו התלמידים מדריך עם אותה מוגבלות שיתאר בפניהם את קשייו, ההתמודדות עם המוגבלות וההצלחות. במקביל בכל תחנה יתנסו התלמידים בהתנסות חווייתית המדמה את אותה מוגבלות. לדוגמא: התנסות במסלול מכשולים על כסאות גלגלים, המדמה את קשייו של אדם על כסא גלגלים בחיי היומיום, טעימה עיוורת של גלידות, סדנא פעילה מעולמם של כבדי השמיעה ועוד.**
4. **"הרחבת מעגלים"** - בתום הפעילות יוכלו התלמידים לשמש כשגרירים-
 - ✚ החתמת הורים ושכנים על אמנה הקוראת לקבלת השונה ושמירת על חניות נכים, עבור אנשים עם מוגבלות בניידות.
 - ✚ הכנת שאלון "הדרך לנגישות" בתום השיעורים ומתוך החומרים שהועלו. וקבלת תשובות דרך שיח עם המדריכים במסגרת ההתנסות החווייתית.
 - ✚ יצירת פרויקטים מקדמי נגישות

לפרטים נוספים:

09-7451126 או 054-6116806 (שלי- מנהלת פרויקטים "חינוך לנגישות") shelly@aisrael.org

בקרר באתר: www.aisrael.org